

Проблеми отпадних вода млекаре АД “Имлек”

Шта су отпадне воде?

Под отпадним водама подразумевају се све оне воде које након употребе мењају своје физичке, хемијске и биолошке особине; повећавају садржај примеса, колоида и растворених супстанци, које могу бити органског или минералног порекла.

Због чега су отпадне воде толико опасне?

У отпадним водама се налазе органске материје које воде порекло од живих бића укључујући и отпадне продукте самих живих бића; као и патогени микроорганизми који узрокују различите болести (дизентерија, лепра, туберкулоза, тифус, паратифус....)

Проблеми отпадних вода млекаре АД “Имлек”

Подела отпадних вода по настанку:

- Употребљене воде из домаћинства
- Отпадне воде индустрије
- Атмосферске отпадне воде

Параметри на основу којих се прати квалитет отпадних вода:

• Температура	• Суспендоване материје
• Боја	• Хемијска потрошња кисеоника (НПК)
• Мирис	• Биолошка потрошња кисеоника (ВПК ₅)
• Видљиве материје	• Електропроводљивост
• pH	
• Таложне материје	

Проблеми отпадних вода млекаре АД “Имлек”

Хемијске карактеристике индустријских отпадних вода:

За разлику од комуналних отпадних вода, квалитет и квантитет индустријских отпадних вода може да варира у јако широком опсегу, чак и у отпадној води истог индустријског објекта током дана.

Посебно се истичу ударна испуштања отпадних вода.

Загађујуће материје су обично неорганске соли, киселине, разне органске материје, суспендоване материје, пливајуће чврсте и течне материје, радиоактивне и пенушаве материје, као и микроорганизми и топла вода.

Проблеми отпадних вода млекаре АД “Имлек”

Карактеристике отпадних вода прехрамбене индустрије:

- Таложиве и суспендоване материје
- Присуство разних органских једињења
- Повећане количине фосфора, азота и хлорида
- Присуство уља и масти
- Повећана температура

Проблеми отпадних вода млекаре АД “Имлек”

Карактеристике отпадних вода индустрије млека:

Отпадне вода млекарске индустрије су специфичне и битно се разликују од отпадних вода других грана прехрамбене индустрије.

Поред извесне количине млека, у отпадним водама појединих погона могу се наћи сурутка са примесама казеина и других протеина, лактозе и масти, као и средства за чишћење система.

Присуство средстава за чишћење система посебно карактерише отпадне воде млекарске индустрије, јер наизменично присуство киселина и база, неопходних у процесу чишћења система, има за последицу велико варирање pH.

Проблеми отпадних вода млекаре АД “Имлек”

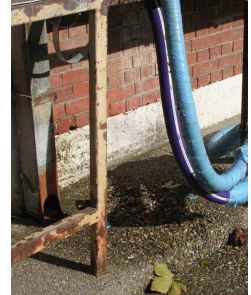
Методе обраде отпадне воде млекарске индустрије:

- Разблажење у природном водотоку (шибнеш директно у реку)
- Иригација напушеног земљишта (фркенш на пољану)
- Обрада у септичким базенима
- Биолошко филтрирање са филтрационим материјалом (шљака, шљунак, песак) уз присуство микроорганизама за пречишћавање отпадног материјала
- Хемијско таложење уз присуство хемијских коагуланата

Проблеми отпадних вода млекаре АД “Имлек”

Шта ствара проблем?

Лактоза – анаеробно се разлагаје и настаје млечна киселина која утиче на смањење рН отпадне воде.

Проблеми отпадних вода млекаре АД “Имлек”

Шта ствара проблем?

Масли – хидрофобне су природе и зато отежавају чишћење повећавају биолошку потрошњу кисеоника шири се по површини танка за седиментацију

Проблеми отпадних вода млекаре АД “Имлек”

Карактеристике отпадне воде млекарске индустрије

Poreklo	HPK (mg/l)	BPK (mg/l)	Mast (mg/l)	Azot (mg/l)	Fosfor (mg/l)	pH	Ukupne čvrste materije (mg/l)	Ukupne suspendovane materije (mg/l)
proizvodnja mleka	4000	2600	400	55	35	8 do 11	-	675
proizvodnja mleka	4000	2160	-	200	60	5 do 9	5100	-
proizvodnja mleka	4500	2300	-	56	33	7.2	2540	816
proizvodnja mleka	3190	1960	690	43	7	5 do 10	1500	820
proizvodnja sira	4430	3000	754	18	14	7.32	-	1100
proizvodnja jogurta	1500	1000	-	63	7.2	-	-	191

Поступци пречишћавања отпадних вода

Пречишћавање комуналних отпадних вода:

- примарни третман (механичка обрада)
- секундарни третман (биолошка обрада)
- терцијарни третман (уклањање Р и N)

Пречишћавање индустријских отпадних вода:

- директно упуштање у јавну канализацију
- предтретман
- потпуно пречишћавање

Поступци пречишћавања отпадних вода

Пречишћавање отпадне воде млекарске индустрије

- Разблажење у природном водотоку
- Иригација напушеног земљишта
- Обрада у септичким базенима
- Биолошко филтрирање
- Обрада активним муљем
- Хемијско таложење

Историјат млекаре АД “Имлек”

- 1945. основно пољопривредно газдинство “Панчевачки Рит” које је касније прерасло у фирму “ПКБ”
- 1953. Подигнута је прва приручна млекара
- 1963. производња премашује 21 милион литара годишње

Историјат млекаре АД “Имлек”

- 2000. – 2003. АД ИМЛЕК покрива 50% тржишта

Опис постројења

Аератор

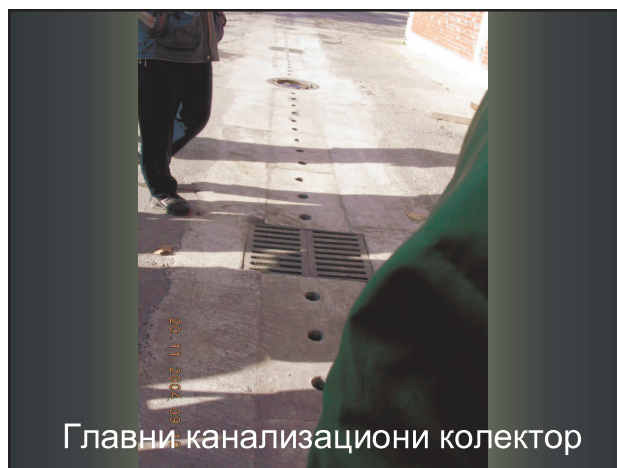
Филтерско поље

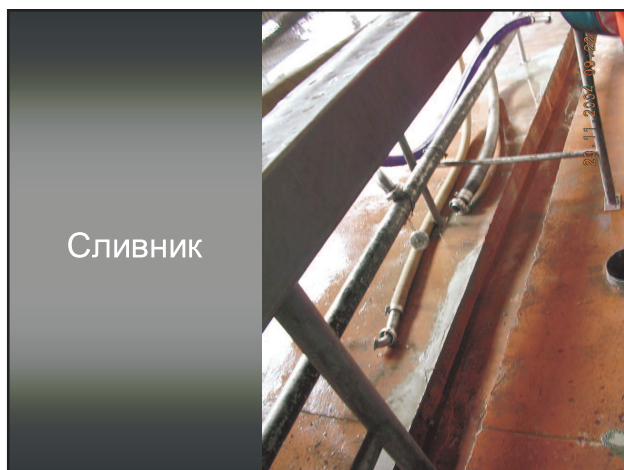
Затварачи

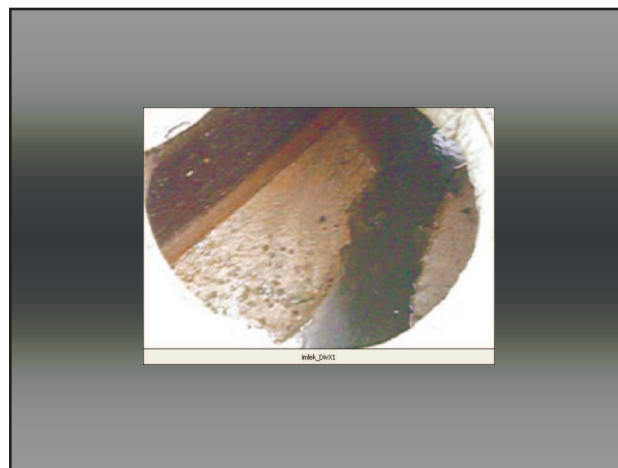

Испусти отпадних вода млекаре АД “Имлек”

- Дневна количина прерађеног млека: 500'000 l
- Дневна потрошња воде: 1'900'000 l
- Просечни проток отпадних вода: 22,22 l/s
- Систем је реконструисан 1995. године
- Формирана су три подсистема
  - кишна канализација
  - тенолошка канализација
  - канализација за осталу отпадну воду

Физичке карактеристике узорака отпадне воде млекаре АД "Имлек". Узорци узимани у току 5 дана (јун/јул), на сваким сат времена.				
PARAMETRI	MDK*	Maksimalna vrednost	Srednja vrednost	Minimalna vrednost
protok [m³/sat]	30	37,3	23,7	17,2
temperatura [°C]	6-9,5	12,5	8,1	2,2
pH		1762	383	20
koloidne materije [mg/L]		1912	846	123
ukupne čvrste materije [mg/L]		86	75	55
udelo organske materije [%]		14	25	45
udelo neorganske materije [%]	500	1612	423	25
ukupne suspen. materije [mg/L]		88	74	55
udelo organske materije [%]		12	26	45
udelo neorganske materije [%]				

* MDK – maksimalno dozvoljene koncentracije (Pravilnik o tehničkim i sanitarnim uslovima za upuštanje otpadnih voda u gradsku kanalizaciju grada Beograda ("Sl. list grada Beograda, 1986.).

Hemijske karakteristike uzoraka otpadne vode млекаре АД "Имлек"
Узорци узимани у току 5 дана (јун/јул), на сваким сат времена.

PARAMETRI	MDK*	Maksimalna vrednost	Srednja vrednost	Minimalna vrednost
TPK [mg O₂/L]	450	1335	244	115
BPK [mg O₂/L]	300	5250	845	82
N _K – po Kjeldalu [mg/L]		480	123	17
NH ₄ – N [mg/L]	15	71	24	3
NO ₃ – N [mg/L]	50	90	27	0,5
NO ₂ – N [mg/L]	30	9,2	1,9	0,1
ukupni P [mg/L]	10	180	48	8,1
SO ₄ [mg/L]	350	954	344	190
Cl [mg/L]	500	563	150	71
Ca [mg/L]		425	149	25
HCO ₃ [mg/L]		728	390	0,0
ukupne masti i ulja [mg/L]	40	212	68	12

* MDK – maksimalno dozvoljene koncentracije (Pravilnik o tehničkim i sanitarnim uslovima za upuštanje otpadnih voda u gradsku kanalizaciju grada Beograda ("Sl. list grada Beograda, 1986.).

Физичке карактеристике узорака отпадне воде млекаре АД "Имлек". Узорци узимани свакодневно у току 15 дана (јануар/фебруар).				
PARAMETRI	MDK*	Maksimalna vrednost	Srednja vrednost	Minimalna vrednost
protok [m³/sat]		143	79	20
temperatura [°C]	30	31,6	22,3	18,6
pH	6-9,5	12,3	7,55	1,61
koloidne materije [mg/L]		4220	1252	325
ukupne čvrste materije [mg/L]		8960	2562	810
udelo organske materije [%]		86,5	63,8	40,96
udelo neorganske materije [%]		13,5	36,82	59,04
ukupne suspen. materije [mg/L]	500	1762	555	70
udelo organske materije [%]		85,71	64,08	40,32
udelo neorganske materije [%]		14,25	35,92	59,68

* MDK – maksimalno dozvoljene koncentracije (Pravilnik o tehničkim i sanitarnim uslovima za upuštanje otpadnih voda u gradsku kanalizaciju grada Beograda ("Sl. list grada Beograda, 1986.).

Hemijske karakteristike uzoraka otpadne воде млекаре АД "Имлек".
Узорци узимани свакодневно у току 15 дана (јануар/фебруар).

PARAMETRI	MDK*	Maksimalna vrednost	Srednja vrednost	Minimalna vrednost
HPK [mg O₂/L]	450	9600	1777	580
BPK [mg O₂/L]	300	2740	1322	430
N _K – po Kjeldalu [mg/L]		493,5	172,76	46,55
NH ₄ – N [mg/L]	15	32,27	9,15	2,72
NO ₃ – N [mg/L]	50	311,19	38,15	1,27
NO ₂ – N [mg/L]	30	1,67	0,27	0,02
ukupni P [mg/L]	10	17,37	7,89	0,90
SO ₄ [mg/L]	350	340,00	51,63	11,50
Cl [mg/L]	500	1462,50	235,51	163,3
Ca [mg/L]		380,38	147,84	68,20
HCO ₃ [mg/L]		749,08	420,44	0,00
ukupne masti i ulja [mg/L]	40	210,00	74,28	23,10

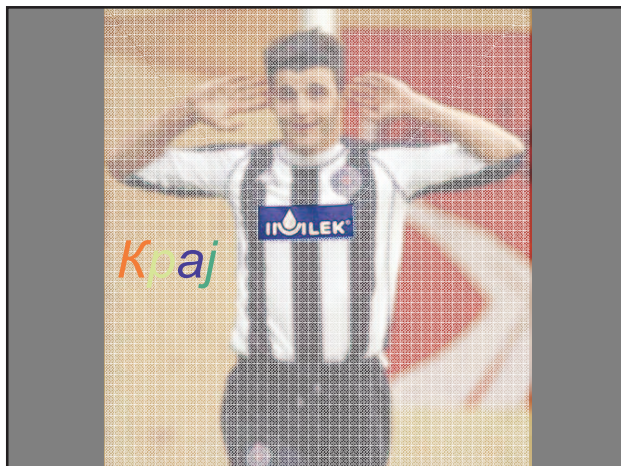
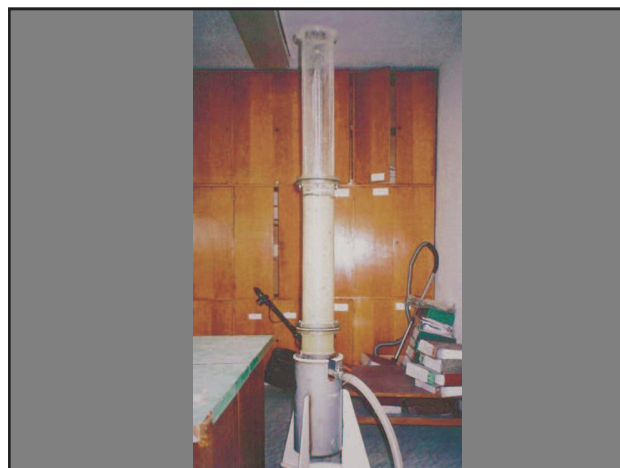
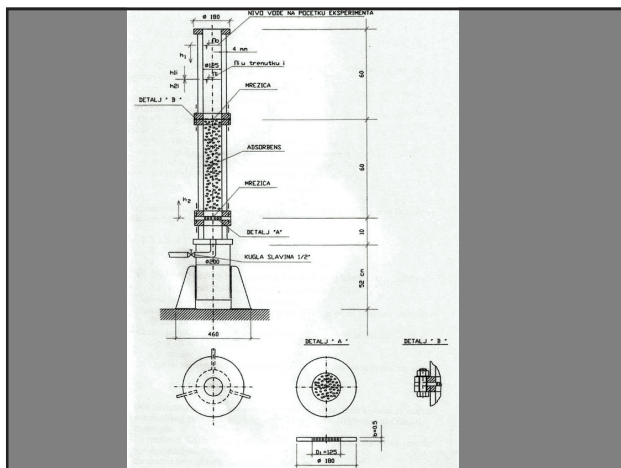
* MDK – maksimalno dozvoljene koncentracije (Pravilnik o tehničkim i sanitarnim uslovima za upuštanje otpadnih voda u gradsku kanalizaciju grada Beograda ("Sl. list grada Beograda, 1986.).

Предлози заштите од загађења из млекарске индустрије

1. Смањење губитака производа током процеса прераде
2. Употреба већих паковања, по могућству за једнократну употребу
3. Коришћење отпада у друге сврхе (сточна храна)
4. Оптимална употреба воде и средстава за чишћење
5. Рециклирање и рецикулација воде
6. Употреба кондензата уместо свеже воде за чишћење
7. Користити млаз воде под притиском за чишћење

Предлози заштите од загађења из млекарске индустрије

- Планирани процес пречишћавања
- У скорој будућности предвиђа се изградња постројења за пречишћавање воде са испуном од природних алуминосиликата (зеолит и бентонит).
  - Испитивања на филтарској колони су показала да је дошло до значајног смањења мерених концентрација ВРК, НРК...

Ивановић Рада
Лазаревић Милан
Ирић Душан
Обушковић Бојан
Зиндовић Будо